

Worksheet 13: การเคลื่อนที่แบบมีคาบและการเคลื่อนที่แบบสั่น

การสั่นของมวลติดสปริง

ถ้า x คือตำแหน่งของมวลติดสปริง ที่เวลาใดๆ
แรงที่สปริงกระทำต่อมวล m ตามกฎของฮุค คือ

จากกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน จะได้สมการการเคลื่อนที่
ของมวล m เป็น

$\vec{F} = m\vec{a} \Rightarrow$

เขียนสมการให้อยู่ในรูปของตำแหน่ง x ของมวล
(จะได้สมการอนุพันธ์อันดับสอง):

คำตอบของสมการของการเคลื่อนที่นี้คือ

$x(t) =$

ซึ่งจัดรูปใหม่ได้เป็น

$x(t) =$

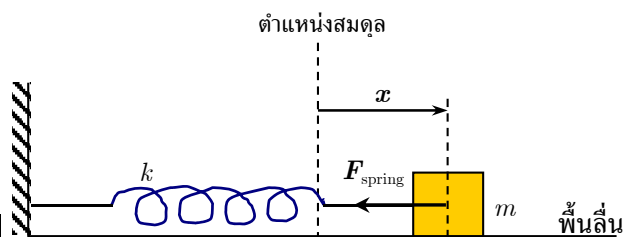
ซึ่งเป็นตำแหน่งของมวลที่เวลา t ใดๆ เมื่อ

คือแอมพลิจูดของการสั่น
(ขนาดของการกระจัดที่โตที่สุด)

คือมุมเฟส หรือ เฟส

คือเฟสเริ่มต้น
(เฟสที่เวลา $t = 0$)

คือความถี่เชิงมุม

ความเร็วของมวลที่เวลา t ใดๆ คือ

$v = \frac{dx}{dt} =$

ตัวอย่าง ถ้าตอนเริ่มต้น ($t = 0$) มวล 0.5 kg ถูกดึง
ออกห่างจากตำแหน่งสมดุลไปทางขวาเป็นระยะ 0.10 m
แล้วปล่อย กำหนดให้ $k = 20 \text{ N/m}$

$x(t = 0) = 0.10 \text{ m} =$ _____

$v(t = 0) =$ _____ = _____

จะได้ว่า

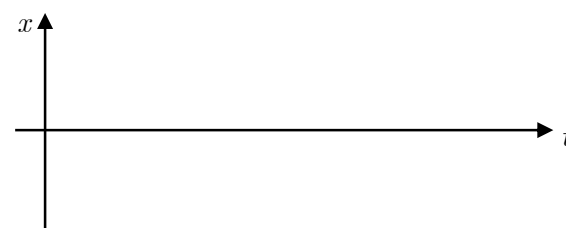
เฟสเริ่มต้น $\phi =$ _____

แอมพลิจูด $A =$ _____

สรุปว่า ที่เวลา t ใดๆ

$x(t) =$ _____

กราฟตำแหน่ง-เวลา สำหรับค่า A และ ϕ ข้างต้น

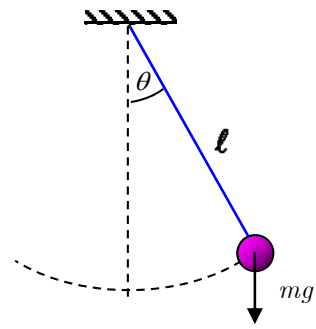
สำหรับสปริงที่มีค่าคงตัว k ผูกติดกับมวล m ใดๆ

คาบการสั่น $T =$

ความถี่การสั่น $f =$

เพนดูลัมอย่างง่าย (Simple Pendulum)

มวล m ผูกด้วยเชือกเบา ยาว l แล้วแกว่งในแนวตั้ง ดังรูป ถ้าที่เวลาใดๆ มวลมีตำแหน่งเชิงมุมเป็น θ วัดเทียบกับแนวตั้ง (หรือแนวสมดุล) ทอร์กที่กระทำต่อมวล m คือ (ให้ทิศพุ่งออกจากกระดาษเป็นบวก)

$\vec{\tau} =$

จากกฎการเคลื่อนที่ของนิวตันในรูปของทอร์ก จะได้ สมการของการเคลื่อนที่ของมวล m เป็น

$\vec{\tau} = I\vec{\alpha} \Rightarrow$

เขียนสมการให้อยู่ในรูปของตำแหน่งเชิงมุม θ ของมวล ในกรณีที่ θ มีค่าน้อยๆ (จะได้สมการอนุพันธ์อันดับสอง):

คำตอบของสมการของการเคลื่อนที่นี้คือ

$\theta(t) =$

ซึ่งเป็นตำแหน่งเชิงมุมของมวลที่เวลา t ใดๆ เมื่อ

คือแอมพลิจูดของการแกว่ง (ขนาดของมุมที่โตที่สุด)

คือมุมเฟส หรือ เฟส

คือเฟสเริ่มต้น (เฟสที่เวลา $t = 0$)

ความเร็วเชิงมุมของมวลที่เวลา t ใดๆ คือ

$\omega = \frac{d\theta}{dt} =$

ตัวอย่าง ถ้าตอนเริ่มต้น ($t = 0$) มวล m ถูกดึงออกห่างจากแนวสมดุลไปเป็นมุม 0.17 rad ไปทางขวา แล้วปล่อย กำหนดให้ $l = 0.98 \text{ m}$

$\theta(t = 0) = 0.17 \text{ rad} =$

$\omega(t = 0) =$

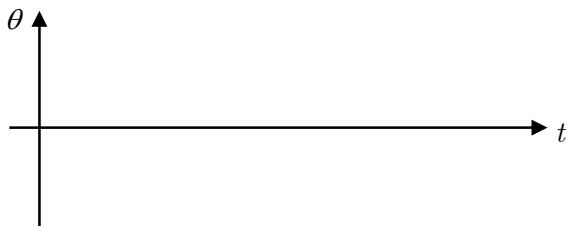
จะได้ว่า

เฟสเริ่มต้น $\phi =$

แอมพลิจูด $\Theta =$

สรุปว่า $\theta(t) =$

กราฟตำแหน่งเชิงมุม-เวลา สำหรับ Θ และ ϕ ข้างต้น

สำหรับการแกว่งด้วยเชือกความยาว l ใดๆ

คาบการแกว่ง $T =$

ความถี่การแกว่ง $f =$

การแกว่งของไม้เมตร (Physical Pendulum)

ให้ลองวิเคราะห์การแกว่งของไม้เมตรในแนวตั้ง โดยเขียนสมการของการเคลื่อนที่ และออกแบบการทดลองเพื่อหาโมเมนต์ความเฉื่อยของไม้เมตรรอบแกนที่ผ่านปลายด้านหนึ่งและตั้งฉากกับไม้เมตร